

DEDICATED TO PROFESSOR MIECZYŚLAW KUCHARZEWSKI
WITH BEST WISHES ON HIS 70TH BIRTHDAY

Jerzy BŁAHUT

PROFESOR MIECZYŚLAW KUCHARZEWSKI - KILKA FAKTÓW Z ŻYCIORYSU,
SPISANYCH PO ROZMOWIE Z JUBILATEM

Urodził się Profesor Mieczysław Kucharzewski 21 czerwca roku 1920 we wsi Wierbka koło Pilicy. Wierbka znajdowała się w powiecie olkuskim i w Olkusz w tamtejszym Gimnazjum Męskim im. Kazimierza Wielkiego M. Kucharzewski zdał maturę w roku 1938.

Ojciec Jego był w Wierbce felczereu Kasy Chorych w fabryce papieru i dlatego myślał Profesor początkowo o studiach medycznych. Jak sam twierdzi, o wyborze ostatecznym matematyki przesądził wpływ siostry Zofii^{x)}, wówczas już studentki matematyki na Uniwersytecie Wareszawskim i co więcej, entuzjastki matematyki. Studia rozpoczął także na Uniwersytecie Wareszawskim, na którym spędził jeden rok akademicki 1938/39. Warto za Jubilatem przypomnieć nazwiska wykładowców na tym pierwszym roku. Wykład analizy prowadził K. Kuratowski, ćwiczenia do tego wykładu Z. Charzyński, całość zajęć z algebry, wykład i ćwiczenia, prowadził W. Sierpiński. Wreszcie, K. Boreuk i E. Szpilrajn-Marczewski prowadzili zajęcia z geometrii analitycznej. Wszyscy albo byli profesorami wówczas, albo zostali nieco później.

Studia matematyczne w Warszawie przerwała wojna - na drugi rok studiów do Wareszawy M. Kucharzewski z wakacji nie wrócił. W roku 1939 stracił ojca, który zmarł krótko po powrocie z wojny.

Lata okupacji spędził Jubilat w stronach rodzinnych; prowadził tam m.in. w Wierbce i Pilicy komplety tajnego nauczania, na których uczył matematyki i fizyki. W czasie wojny także, w roku 1943 ożenił się z Zofią Sendra.

Do studiów uniwersyteckich matematycznych wrócił Profesor Kucharzewski wiosną (dokładnie: w kwietniu) roku 1945. Zapisał się na matematykę na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W życiorysie Jubilata sporządzonym przez Niego na użytek władz Politechniki Śląskiej parę lakonicznych zdań o studiach krakowskich i doktoracie jest mimowolnym, a właśnie przez swoją zwięzłość wyrazistym streszczeniem historii polskich szkół wyższych po wojnie. Studia matematyczne rozpoczął Profesor na Wydziale Filozoficznym, ukończył w roku 1950, jako magister filozofii

^{x)} Dr Zofia Kareńska, st. wykładowca matematyki Politechniki Krakowskiej, dziś na emeryturze.

w zakresie matematyki, na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym, a doktorat z matematyki uzyskał w roku 1959 na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii - wszystko na Uniwersytecie Jagiellońskim. Oznacza to trzy różne struktury organizacyjne Uniwersytetu na przestrzeni czternastu lat.

W bardzo krótkim roku akademickim 1945 i w latach następnym studiów Jubilata wykładali w Krakowie między innymi W. Sierpiński (krótko w roku 1945, prowadził wykłady o przestrzeniach metrycznych), F. Leja, T. Ważewski i J. Szarski, wreszcie S. Gołąb. Profesor wspomina te cechy ich wykładów, które wpłynęły na Jego podejście do nauczania matematyki: wielką dokładność wykładów F. Leji, stałe podkreślanie motywacji w wykładach T. Ważewskiego, jasność ujęcia geometrii w wykładach S. Gołąba.

Powojenne studia łączył M. Kucharzewski, wówczas już ojciec rodziny, z pracą zarobkową. Pierwsze lata studiów wspomina jako okres ciężki, łatwiejszy do zniesienia dzięki przyjaźni i pomocy siostry, która mieszkała wówczas w Krakowie. Pierwsza w czasie studiów praca zarobkowa miała charakter dorywczy - w roku 1946 opracował Jubilat wraz z obecnym Profesorem T. Trajdosem, wtedy studentem matematyki, tablice śmiertelności na użytek zakładów ubezpieczeń. Przez dwa lata następne kontynuował studia ucząc równocześnie matematyki w Gimnazjum i Liceum Przemysłu Hutniczego w Chorzowie Batorym, później, w październiku roku 1949, został asystentem Profesora S. Gołąba na Akademii Górniczej w Krakowie, początkowo na pół-etacie.

Studia u S. Gołąba, a potem praca pod jego kierunkiem rozstrzygnęły o wyborze przez Profesora Kucharzewskiego geometrii jako specjalności. Według słów Jubilata odegrała w tym rolę osobowość Profesora Gołąba nie tylko naukowa, ale i czysto ludzka. Profesor Kucharzewski wspomina S. Gołąba, jako człowieka wielkiej pracy, ale także człowieka bardzo życzliwego, który interesował się zarówno rozwojem naukowym swoich uczniów, jak ich warunkami życiowymi - a ponieważ był obdarzony zmysłem organizacyjnym, często potrafił im skutecznie pomóc. W skupionym wokół siebie zespole zdołał również S. Gołąb stworzyć atmosferę całkowitej szczerości w wymianie poglądów na wszelkie tematy, także światopoglądowe i związane z życiem publicznym, rzecz rzadka w tamtych, złych pod tym względem czasach. Zdaniem Jubilata taka postawa S. Gołąba wobec innych ludzi wiązała się z jego przejściem się i zasadami chrześcijańskimi (był głęboko wierzący) i ideami społecznymi Żeromskiego, którego twórczość miała na Profesora Gołąba wpływ od wczesnej jego młodości - jak na wielu Polaków z jego pokolenia.

Pracę, rozpoczętą w roku 1949/50 na Akademii Górniczej, kontynuował M. Kucharzewski od roku 1951 na Uniwersytecie Jagiellońskim, później wykładał także na jego filii w Katowicach a przez pewien czas również na Politechnice Śląskiej. Równoległe od roku 1956 pracuje w Instytucie Matematycznym PAN w Krakowie. Szczegółowa bibliografia Jego prac z tego i późniejszego okresu załączona jest do artykułu A. Miki w tym zeszycie.

Od roku 1974 Jubilat jest profesorem w Instytucie Matematyki Politechniki Śląskiej, gdzie prowadził w tym okresie liczne wykłady na samym Wydziale Matematyczno-Fizycznym z analizy i geometrii oraz wykłady monograficzne o obiektach geometrycznych, a także seminaria z geometrii różniczkowej i wielokrotnie pełnił funkcję Dyrektora i Zastępcy Dyrektora Instytutu.